

De Eraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam.
Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 1 December 1912. N°. 1822.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f — 10. Abonnementen worden aangegoten door het Bureau te Amsterdam, Boekhandlaars, Postdirectieuren enz.
Advertentie: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elke regel meer f — .20. Aanvragen en vermelding van lieftogaven f — 12 per regel.

Van de Voleinding.

LXXV.

DERDE REEKS.

XII.

Ik ben de ware wijnstok, en mijn Vader is de landman.
Johannes 15 : 1.

Indien men niet op het organisch karakter van de Schepping let, is metterdaad de loop van de schuld, en van het lijden ter oorzake van de schuld, niet te verstaan. Op zichzelf staan de twee uitspraken in Lev. 26 : 39 en Ezechiël 18 : 19 v.v. onverzoenlijk tegenover elkander. In de eerste uitspraak hooren we, dat de geboren Joden niet slechts om hun eigen schuld in ballingschap zullen uitspreken, maar dat ze ook om de ongerechtigheden hunner vaderen zullen te niet gaan, terwijl hier bij Ezechiël dit heel andere getuigenis tegenover staat: „De ziel, die zondigt, die zal sterven; de zoon zal niet dragen de ongerechtigheid des vaders, en de vader zal niet dragen de ongerechtigheid des zoons. De gerechtigheid des rechtvaardigen zal op hem zijn, en de goddeloosheid der goddeloozen op de goddeloozen“. En deze twee nu zijn niet te rijmen, tenzij ge met het individueel en met het organisch-gemeenschappelijke deelde, naar behooren, rekening houdt. Lijden kan ook op den onschuldigen komen, doch nooit als straf over hem. Hij blijft dan „de lijdende knecht Gods“, en in te hooger glorie zal hem zijn gedragen leed vergoed worden. Maar wel is het kwaad, de zonde, *erfelijk*, en of nu de zonde in den persoon zelf voor het eerst opgekomen, of van zijn vader op hem overgeërfd is, zonde blijft zonde, en stelt een schuld die gebod of verzoend moet worden. De historie leert 't zoo, het leven zelf toont 't ons gedurig. Het getuigenis der Heilige Schrift gaat hier geheel accoord met wat ons de ervaring leert. Adam is de eenige, die buiten erfelijke schuld stond, doch reeds in Kain ziet ge de erfelijke zonde werken, en zoo niet heeft Kain deze erfelijke zonde tot zijn persoonlijke zonde gemaakt, of de tweezijdige schuld is aanwezig. Het is wel zoo, dat ons geestesachtig besef van schuld het erfelijk in ons opkomen van de zonde niet pakt, maar kan maken in het zondebegrip. Doch dat is alleen, omdat het Pelagianisme de Schepping als een mosaiek blijft aanzien, en geen oog voor het organisch verband in de Schepping heeft. Wie erfelijk belast is, en persoonlijk uit liefde voor God nochtans het zondig element te boven komt, zal om de schuld zijns vaders geen straf dragen, ook al kan het deelen in het lijden aan hem zijn opgelegd. Maar wie krachtens zijn geboorte erfelijke neiging tot zonde heeft, en aan die zonde toegeeft, draagt, buiten de schuld van zijn ouders, ook zijn eigen schuld; en eerst als hij persoonlijk breekt met het kwaad en zich tot den levenden God bekeert, staat hij door het geloof voor God als gerechtigd, d. i. als vrij van schuld, ook al blijft het lot van den lijdenden knecht Gods ook zijn deel, mits dan altoos met het principieel onderscheid, dat het dragen van lijden als straf voor schuld even bitter smaakt, als het lijden om anderz schuld, zoo 't hart er willig onder gemaakt wordt, zoet kan wezen.

Nu moet erkend, dat men in vroeger eeuwen voor dit organisch karakter van 't leven der Schepping niet genoegzaam oog had. De natuurwetenschap had het begrip van 't organisme nog niet klaar genoeg in het licht gesteld. Vandaar dat dit begrip steeds veel te beperkt bleef. Men zag een organisme in rijk ontwikkelde planten, men zag een organisme in het dier, men zag een organisme in ons menselijk lichaam. Soms ook wel in ons menselijk *wezen*, genomen in zijn tweeledig bestaand van ziel en lichaam, maar zelfs dit denkbeeld drong nog volstrekt niet allerwegen door. Geulinkx, gelijk men weet, stelde het zich ook altoos voor, alsof ons lichaam een uitwendig omhulsel was, waar de ziel in zat geschoven. Sinds echter kreeg men van het organisch leven een veel klaarder begrip, en aarzelde niet om het begrip van organisme niet alleen op de drie gewone rijken, het plantenrijk, het dierenrijk, en het menschelijk, toe te passen, maar het ook over te brengen op het gezin, in de geslachten, in de maatschappij, in de natien en in de menschenwereld in haar geheel. En toen deze overgang eenmaal gemaakt was, lag het voor de hand, dat men het begrip van organisme steeds verder uitbreidde, zoodat nu reeds in veler schatting het principieel verschil tusschen wat de mensch maakt en hetgeen God scheidt, juist hierin is gelegen, dat de mensch

steeds op zichzelf staande deeltjes en stukjes in elkaar past en lijmt, terwijl alleen God de Heere in al wat Hij scheidt tevens tegelijk den band legt, die de deelen van nature vereenigt. Wel kan niet gezegd dat God alleen plant en de mensch bouwt. Het denkbeeld van bouwen toch wordt ook in de Schrift evenzoo van God uitgesproken, als Hij heet de Opperste kunstenaar en bouwmeester; maar dan wordt er toch altoos onder verstaan, dat God niet zoo als de mensch stukken steen uit de rots houdt, om ze daarna met cement saam te voegen, doch dat God de Heere in zijn Almacht elken steen en hoeksteen op eenmaal gereed schept, en de aldus geschapen steenen niet met cement saamkleven doet, maar in het leven zelf aan elkaar verbindt. Het prachtigst valt dit in den sterrenhemel te bewonderen. Ook het Firmament is, als ge zoo wilt, één prachtige bouw, en al die hemelgesterten saam vormen een Goddelijk schoon geheel. Het zijn niet bollen en sterren uit reeds gereede stof bereid, en daarna met stangen of ketens aan elkaar verbonden, maar 't is alles als vanzelf door Gods Almacht te voorschijn geroepen, en niettemin, steeds hangt 't alles saam en aan elkander en van elkander af, niet door iets dat wij waarnemen kunnen, maar door verschil in zwaarte en dichtheid, door afstanden en bewegingen, en dit alles maakt en schept als vanzelf, en zonder eenig steunsel, het groote onderlinge verband, waar hemel en aarde in rust. En nu kan men wel zeer geleerd uitspreken, dat dit het uitvloeisel is van middelpuntvliedende krachten en aantrekkingskrachten, maar, zeg zelf, wat zijn deze benamingen anders dan termen, woorden en phrasen, waarbij we ons niets welgeordends denken kunnen, en waarin niet anders tot uiting komt dan wat God als verbindings- en bewegingskrachten wrocht.

Op deze in organisme-vorm samenhangende ordening der dingen wordt nu in de Schriften gedurig zeer sterke nadruk gelegd. Niet enkel in het Oude, maar evenzoo in het Nieuwe Testament, en dit wel volstrekt niet alleen met het oog op de zichtbare wereld, maar evenzoo voor wat aangaat de onzichtbare wereld van het geestelijke. Jezus zelf gaf hiervan een zeer sprekend voorbeeld als hij tot zijn jongeren zegt: „Ik ben de wijnstok en gij zijt de ranken“, iets waarbij Jezus niet maar een beeld sprak bezigde, maar dit beeld deed strekken om het organisch verband tusschen Jezus en zijn geloovigen zoo voorbaar mogelijk uit te drukken. Jezus zelf toet werkte dit denkbeeld nader uit, toen hij zeide: „Blijft in mij en ik in u. Gelijkwerijs de rank geen vrucht kan dragen van zichzelf, zoo zij niet in den wijnstok blijft, alsook ook gij niet, zoo gij in mij niet blijft“. Ja, zozeer wordt hier het hooger leven door Jezus aan deze organische opvatting gebonden, dat hij er bij voegt: „Zoo iemand in mij niet blijft, die is buitengeworpen, gelijkwerijs de rank, en is verdord“. En deze zelfde gedachte nu is het, die later een van Jezus apostelen zoo heerlijk uitwerkte in het beeld van het Hoofd en het Lichaam met zijn leden. Het Lichaam is die teekening van het organische, die daarom door ons menschen het best verstaan wordt, omdat wij zelf aan ons eigen lichaam elken morgen en elken avond het karakter van het organische leven gewaar worden. Van dit organische in het Lichaam van Christus gaat de apostel dan in Rom. V rechtstreeks terug op het organische karakter van ons menselijk geslacht. Evenwijdig toch doet hij naast elkander loopen het verders van heel ons geslacht door de zonde van eenen mensch, en de redding van de kinderen der menschen door de zelfopoffering van Eenen. „Indien door de misdaad van eenen de dood geheericht heeft door dien eenen, veelmeer zullen degenen, die den overvloed der genade en de gave der rechtvaardigheid ontvangen, in het leven heerschen door dien Eenen, namelijk Jezus Christus. Zoo ontstaat dan de voorstelling, dat in Christus heel de Schepping vernieuwd wordt. Heel de Schepping Gods was kraak door de zonde geworden. Wat zelf geen ethisch karakter droeg, leed toch met wat ethisch innonk mee. Aan het hoofd van die nieuwe Schepping, of juist gezegd, van die vernieuwde Schepping komt nu de Christus te staan, en zulks wel in organisch verband met zijn Gemeente, door het organisch verband met zijn Gemeente in organisch verband met ons menselijk geslacht, door dat geslacht met heel onze aarde, door deze aarde met heel de overige Schepping; en zoo blijft reeds in het woord en in de uitdrukking *Hoofd* ten einde toe het denkbeeld leven, dat ook in het vernieuwde beeld der ganache Schepping het organisch karakter gehandhaafd blijft. Christus

is niet maar een Koning, die als een vreemd heerscher zijn volk gelast en beveelt. Hij is uit zijn volk. Zijn volk is uit Hem. Het staat in het vernieuwde en yjongde wereldrijk alles in natuurlijk en organisch verband met elkander. Vandaar dan ook, dat ook de engelen in zijn heerschappij besloten zijn. Men kan volstrekt niet zeggen, dat de Christus alleen met de menschen te maken heeft. Hij spreekt telkens evenzoo het terrein der hemelse geesten, zoowel wat aangaat de engelen die staande bleven, als de engelen die vielen. Hij onderwerpt aan zich de dienaren van den satan, hij laat zich door de engelen bijstaan en dienen, en hij aanvaardt na zijn hemelvaart ook over de engelen zijn heerschappij. Opmerkelijk is het niet minder, dat de Christus aan beide en aan het plantenrijk en aan het dierenrijk zijn uitdrukkingvormen ontleent, om ons een enigszins duidelijke denkbeeld van zijn band en samenhang met de Schepping te geven. Daarom heet 't niet alleen: „Ik ben de wijnstok, en gij zijt de ranken“, maar evenzoo: „Ik ben de goede Herder“, en gij zijt de schapen“. Altoos organische beeldspraak, om 't organisch karakter van Jezus' heerschappij te doen uitkomen. Zoo bijna nooit ontleent Jezus zijn beelden aan de doode materie, maar bijna altoos aan het maad dat gesaaid wordt, aan het zuurdeeg dat eerst in het meel, aan de liden des velds, aan de vogelen des hemels, kortom aan alles wat het organische leven der Schepping ons te bewonderen geeft. En zoo zelfs is Jezus in de dierenwereld als ware het thuis, dat hij wist in den bek van wat visch de stater was terecht gekomen. Jezus predikt het ons en zelf en door zijn apostelen zoo duidelijk mogelijk, dat zijns een organisch samenhangende schepping is; dat wat hij stichtten komt een organisch samenhangend lichaam zal zijn; dat dit nieuwe lichaam in verband zal staan met den organischen samenhang van de menscheit in haar nieuwe Schepping, en dit denkbeeld van organischen samenhang breidt hij uit tot buiten de grenzen van onze eigen wereld. Hij neemt er ook de engelen in op. En als dan ten slotte de apostel ons bevestigt, dat heel de Schepping zucht en amacht naar verlossing en uitloet naar de glorie van Gods kinderen, wat verkrijgt ge dan anders voor uw voorstelling, dan een in al zijn deelen organisch samenhangend geheel, dat alle sferen van de Schepping in zich besluit?

Aldus staat het reeds, zoo ge het vraagstuk met opzicht tot Christus als het Hoofd der nieuwe Schepping beziet, maar verder nog strekt zich dezelfde gedachte uit, zoo ge van den Christus overgaat op den Vader. Van den Christus als Hoofd van het Scheppingsorganisme lezen we in Ef. 1 : 20 v.v., dat aan onzen Heiland dit alles zonder uitzondering onderworpen is: „God heeft hem gezet aan zijn rechterhand verre boven alle Overheid en macht en kracht en heerschappij, ja boven allen naam die genoemd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomst, en Hij heeft alle dingen zijn voeten onderworpen en Hem gegeven tot een Hoofd boven alle dingen“. Het was dus iets te sterk gesproken, toen we beweerden, dat heel de Schepping in dit verband is opgenomen. Toch zou dit niet wel mogelijk geweest zijn, zoo er in de oorspronkelijke Schepping niet een organisch verband achter dit alles gelegen had. Men kan wat organisch is wel stuk snijden en in deelen ontleden, die dan mechanisch weer ineen zijn te zetten, maar men kan niet omgekeerd, wat mechanisch in elkaar is gezet, organisch maken. Wordt derhalve de nieuwe Schepping onder Christus principieel organisch één, dan is dit alleen mogelijk, omdat ook in de oorspronkelijke Schepping het geheel organisch door God besteld was. En dit nu komt zoo heerlijk daarin uit, dat in het eland, in de nieuwe Schepping, het kindschap de hoogste glorie is. Kindschap immers is een organische gedachte; en is nu het eland, dat al wie ten leven ingaat het Abba Vader! uitroept, en dat de band van Vader en Kind de band is, waardoor Christus met den mensch en door den mensch met heel de Schepping samenhangt, dan schittert uit heel de Scheppingsgedachte ons die één Goddelijke idee van het organisme tegen, die wel door de zonde kon verstoord worden, maar in Christus wordt hersteld.

Hieraan nu dankt al wat bestaat zijn innerlijken samenhang en zijn onderlinge levensgemeenschap. De mosaiek is op de Schepping toegepast een leugen. Nooit en nergens is het beeld van de mosaiek op de Schepping toepasselijk. Heel de Schepping als één geheel genomen leeft, en niemand heeft dit dan ook tot bezielder uitdrukking gebracht dan de apostel Paulus, toen hij ons op 't hart bond, hoe het gansche

scheppel onder zijn tegenwoordige ellende en jammer zucht, en nu snakt naar de verlossing, maar zoo altoos, dat de Schepping zelf dit niet anders inwacht dan in verband met de verheerlijking van Gods kinderen. In het machtig organisme van deze wereld niet alleen, maar in heel de Schepping is de mensch het middelpunt. Christus is daarom vleesch geworden, opdat hij 't beider in dat centrum stulten, en hierdoor heel de Schepping redden en verheerlijken zou. Doch dan ligt 't ook voor de hand, dat de levensbeweging in deze Schepping al de sferen van haar actie in zich besluit. Nu is er aan dit organisch geheel van de Schepping nooit ontzettender knak toegebracht dan door satans val en door den val van de demonen, die satans opstand na zich sleepte. Die val van satan is nog veel ontzettender gebeurtenis in de historie van het Scheppingsgeheel geweest, dan de val van Adam en Eva in het paradijs. Reeds daarom, overmits de val van satan onherstelbaar was, en in de Schepping Gods een bederf deed opkomen, dat door geen genade meer uit te wischen was, en ook niet minder door wat er bij kwam, toen satan's val voor den mensch oorzaak van zijn afval van God werd. Wat men dit nu wel in het oog, voelt men dan niet onmiddellijk, dat deze val van satan, en de breuke die door dien val in de geestelijke wereld geslagen is, niet zonder uitwerking en nawerking op geheel de overige Schepping kon blijven? Organisch hing alles saam. Hoe zou dan zulk een gebeurtenis als Lucifers val ooit hebben kunnen plaats grijpen, zonder dat al wat bestond er door aangedaan en beroerd werd. Bevindt men nu metterdaad bij onderzoek van de Schepping in haar tegenwoordige toestand, voor zoover ons dit mogelijk is, dat het geheel ons op alle punten zeer ernstige verstoring toont, in het firmament en op deze aarde tot in haar binnenste ingewand, in het plantenrijk dat ten deele in haar ingewand verzonk, en in de dierenwereld die verbarstering, ontreddering, verwilderling en verval onder allerlei lijden verraadt, is het dan niet oppervlakkig, bij het constateren van dit alles, die ontzettende gebeurtenis van satans val als niet mestellend te beschouwen, en uitsluitend te willen rekenen met wat voorviel in het paradijs? Oppervlakkig te meer, daar het gebeurde in het paradijs zonder wat daar achter lag niet wel te verklaren zou zijn. En oppervlakkig te meer, waar bij dit gebeurde in het paradijs satan uit de engelenwereld, de slang uit de dierenwereld, de vrucht van den boom der kennis uit de plantenwereld, en Eva's overwicht over Adam als in samenhang van alle elementaire krachten uit de Schepping saanwerkte. Op grond hiervan meenen we dan ook, dat de Schrift steunsel te over biedt voor deze opvatting; iets wat intusschen niet belet, dat we er allerminst aan denken, elk vasthouden aan de vroegere opvatting te willen veroordeelen. Het geldt hier een vraagstuk, dat door geen licht van volle klaarheid beschenen wordt. Ten deele blijft 't bij vermoeden en gissen. Slecht zooveel achten we duidelijk te hebben gemaakt, dat er veel in de oude voorstelling is dat onbevredigd laat, en dat hetgeen we ter uitscheiding van dit onbevredigende te berde brachten, niet alleen iets heeft dat veel opheldert, maar ook de geheele opvatting van den samenhang tusschen lijden en schuld klaarder maakt.

Toch, we hebben ons dit geen oogenblik verbloemd, blijft spiritualistische zin zich aanvankelijk hiertegen nog versetten. Men kan er niet in komen, dat metterdaad de planten- en de dierenwereld een blijvende en duurzame betekenis zouden hebben. Zoo stellig heeft men zich altoos voorgesteld, dat buiten de mensch *alles* stond vernietigd te worden, dat reeds de enkele gedachte alsof er naast de menschenwereld nog eenig ander rijk verduurzaam zou worden, en zelfs een eeuwige bestemming kon hebben, er niet inwilde. Wel kon men niet ontkennen, dat in de Openbaring van Johannes bij de teekening van het nieuwe Jerusalem en van de nieuwe aarde, gedurig ook trekken voorkomen uit de planten- en dierenwereld, maar liefst ziet men hierin niet anders dan pure beeldspraak. Zelfs de toezegging, dat in het rijk der heerlijkheid het lam met den wolf zal nederliggen, wordt dan verstaan van een boezen mensch, die vroeger als een wolf zijn kleine broederen verdrukte, en dan in vrede met hen leven zal. Toch mogen we, gelijk vanzelf spreekt, voor dezen tegenzin tegen het zienlijke niet uit den weg gaan. Die tegenzin toch staat even vreemd voor de opstanding van ons lichaam, en wil eenigzins vrede nemen met het leven van onze ziel in de eeuwigheid, ook nadat we bij den

dood ons lichaam verloren en hier achter lieten. Welbezien, is er voor wie zoo denkt, zelfs geen redelijke oorzaak te denken, waarom Jezus in zijn lichaam ten hemel is gegaan. Dat Jezus op moest staan uit de dooden, liet zich nog begrijpen. Dat was noodig om zijn vijanden den triomf niet te laten, en om zijn jongeren moed voor de toekomst te geven. Maar toen Jezus de aarde verliet, om ten hemel op te varen, wat ter wereld was het toen nog noodig dat hij zijn menscheit lichaam behield? Aan dat lichaam had hij niets meer. Dat lichaam had zijn dienst gedaan. Dat lichaam had hier op aarde kunnen blijven. Het moest zoo vreemd zijn, in den hemel daarboven, onder al 't heil van die onzichtbare engelen, alleen Jezus nog met een lichaam verkeerd. Door hierop te letten, voelt men dan toch zelf, dat zulk spiritualisme overdreven is, en dat er ter wereld geen gegronde reden uit te denken zou zijn, waarom, als de mensch eenmaal op de nieuwe aarde zijn lichaam zou terug erlangen, er niet ook een nieuwe wereld zou zijn, waarin hij kon verkeeren. En als die wereld nu geheel ledig was, als er op die nieuwe wereld niets waren dan steenen en stroomen, en menschen tusschen deze steenen doorwaandelend, zou dan toch vanzelf niet het verlangen opkomen om nog eens de vogelen van ouds te hooren zingen, en zich in den aanblik van de liden des velds te verheugen? Ook al ware dus de uitspraak van Rom. VIII : 19 v.v. niet zoo overduidelijk, reeds uit menscheit gevoel zouden we er vanzelf toe komen, om aan de planten- en dierenwereld een hooger betekenis toe te kennen, dan gemeenlijk het geval is. Geestelijke verheffing is goed, maar een geestelijke verheffing die de opstanding des vleeschs eigenlijk als een overtoellig iets varen laat, kan niet naar Gods raad en wil zijn. En het is in verband hiermede, dat een oorspronkelijke Schepping, die ook in de dierenwereld den dood niet vanzelf deed opkomen, niet alleen ons toesprekt, maar door den samenhang van den dood van den mensch met den dood van het dier, en door het onreine dat bijkens de Schrift steeds aan den dood kleef, bijna geelicht wordt. Of men den Dood als vernietiger van de levende ziel in het dier of als vernietiger van den mensch neemt, Dood blijft Dood, en op Pathmos is het klaarlijk uitgewezen, dat de Dood een vijand Gods is, en dat er dus voor den Dood in Gods oorspronkelijke Schepping geen plaats kon zijn.

Nu stippen we reeds aan, hoe men vooral terugdeinsde voor de consequentie, dat buiten den val van den mensch, de dieren zich in het oncinde zouden vermenigvuldigd hebben, en dat reeds deswege het natuurlijk sterven van alle dieren wel in de oorspronkelijke Scheppingsordinantie moest zijn opgenomen. Het gewicht van deze bedenking, die we reeds aanroerden, wordt niet door ons ontkennd, maar vermag toch niet ons te overtuigen. Reeds ten eerste niet, omdat men hetzelfde ten opzichte van den mensch zou kunnen tegenwerpen. Nu reeds 60 eeuwen plant ons geslacht zich voort. Ware nu de dood niet tusschenbeide gekomen, zoodat al wat in den loop der eeuwen geboren werd, ware blijven leven, zoo zou zich nu reeds zulk een millardien-massa van menschen op deze aarde verdringen, dat er geen sprake van kon zijn ze te voeden. Toch zal niemand, althans niet onder hen die aan de Schrift vasthouden, hieruit de conclusie afleiden, dat derhalve, en op dien grond, in de oorspronkelijke schepping van den mensch, de ordinantie dat hij, na zeker aantal jaren geleefd te hebben, sterven zou, moet zijn opgenomen geweest. Zonder uitzondering erkent men onder ons, dat, ware er geen zonde gekomen, de dood ons niet zou hebben aangeast. Men belijdt onder ons zonder uitzondering, dat de mensch, naar Gods Scheppingsbestel, *onsterfelijk* geschapen was. Nu wordt dit woord *onsterfelijk* thans wel veelszins in anderen zin gebezigd, zoodat 't zeggen wil dat de mensch wel ter dege sterft, maar dat in dit dood-gaan zijn ziel niet meestert, doch oorspronkelijk had 't natuurlijk de geheel andere beduidenis, dat de Dood verre van ons zou blijven, en dat we ons eens ontvangen leven naar ziel en lichaam zouden blijven voortzetten. Staande nu voor deze gegevens: 1°. de mensch zoo geschapen dat hij niet kon sterven; 2°. eerst door de zonde de dood in de wereld gekomen; en 3°. dat bij ontentenis van het sterven toch de veelheid der menschen geen onoverkomelijk bezwaar zou hebben opgeleverd, — valt niet in te zien, waarom bij de dierenwereld onaanemelijk zou zijn geweest, wat men zelf toegeeft dat in de menschenwereld zou hebben plaats gegrepen, en dit te meer waar oorspronkelijk de mensch, die bijna duizend jaren leefde, in de voortplanting zooveel sterker kon zijn geweest. Antwoord

men nu hierop, dat buiten zonde en 'dood de mensch een anderen uitweg zou gevonden hebben, zooals we hiervan bij Henoch metterdaad lezen, dan geven we dit grif toe, maar vragen dan op onze beurt, waarom dan ook ten gunste van de dierenwereld niet een orde en regeling kon zijn ingetreden die elke bedenking ontfing.

Maar ook afgezien hiervan mag men zich toch afvragen, of metterdaad het uitbliven van alle natuurlijke versterft gepaard moest zijn gegaan met een voortplanting gelijk wij die kennen. Neem de plantenwereld en vergelijk het wilde woud met den aangelegden hof, een tegenstelling die ook Genesis in zijn eerste hoofdstuk kent, als het den Hof van Eden van de eerste ledige en woeste aarde uitzoert. Ook nu nog geldt 't als regel, dat in het wilde woud de groei en voortplanting steeds doorgaat, voorzover er plaats en voeding, lucht en licht voor het opkomend gewas te vinden is, en ten leste stuit dit op onderlingen plantenmoed. Maar in den aangelegden hof gaat 't heel anders. Ook al bestrooit het gewas in zulk een hof heel 't terrein met allerlei boomzaad, toch blijft de aanleg wat die was. Wat stond blijft groeien en bloeien, maar het zaad, dat neervalt, geeft hoogstens ontkiemingen die allen vervelen, en geen nieuwe planten. De boomgaardenier waakt hier tegen. Wat wonder zou er dan in geweest zijn, zoo naar Gods oorspronkelijk plan niet de wilde natuur, maar in die natuur regel en orde geheerscht had en geen verdere voortplanting plaats gegrepen. En hetzelfde geldt immers van de dierenwereld. De dieren, waarmee wij in onze landen verkeerden, kennen slechts een korte periode in 't jaar die zich tot voortplanting schikt. Daarna volgen de zooveel langere perioden, dat deze hartstocht in hen stil gaat liggen. Waarom zou dan de voortplanting niet geheel kunnen gestuit zijn geweest, zoodra het geheele geslacht was uitgegroeid? Natuurlijk, als men zich voorstelt, dat het dier na zeker aantal jaren verouderd, zwak wordt, en afkelt, zou dit niet opgaan, maar ondersteld dat dit verouderen aan het dier eerst later door den vloek overkwam, zoodat 't normaal in zijn kracht zou zijn gebleven, wat reden is er dan denkbaar waardoor het noodzakelijk zou zijn geworden, om het dier dat er was, te laten verdwijnen en het te doen vervangen door een nieuw dier? Men zij daarom bij alle beschouwing van dien aard steeds uiterst voorzichtig. Nooit mag uit de tegenwoordige dierenwereld geconcludeerd tot wat in de dierenwereld zou hebben kunnen plaats grijpen, mits ze aan de ijdelheid der veronderstellingen niet ware onderworpen geworden.

Wie de vraag te berde brengt of van nature voor het normale dier het sterven noodzakelijk was, moet altoos beginnen met van wat tegenwoordig de dierenwereld hem te aanschouwen geeft, terug te gaan op de dierenwereld gelijk ze oorspronkelijk geweest is, en de fout is dat men dit bijna nooit doet, en zich al te bescheidenlijk leiden laat door wat de zoölogen, die alleen de tegenwoordige dierenwereld kennen, ons omtrent die actuele wereld mededeelen, en sulks niettegenstaande reeds de opgravingen toonen, hoe heel anders, in zoo menig opzicht, de vroegere dierenwereld zich voordeed.

DR. A. K.

"Zitten op twaalf tronen, oordeelende de twaalf geslachten Israels".

En Jesus zeide tot hen: Voorwaar ik zeg u, dat gij, die mij gevolgd zijt, in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des menschen zal geënen zijn op den troon zijner heerlijkheid, dat gij ook zult zitten op twaalf tronen, oordeelende de twaalf geslachten Israels.

Mattheus 19: 28.

Dat in de kinderen zich de eigenaardige gelaatsrekken en karaktertrekken van vader of moeder voortplanten, kan een ieder nog dagelijks waarnemen. En is het zoo in het familieleven, niet anders is het in het geestelijk leven. De wijze waarop de geest van Christus in de een familie werkt, verschilt soms zoo in het ooglopend van den aard van het geestelijk leven in de andere familie, dat men soms moeite heeft om in beide de inwerking van den zelfden Christus te herkennen.

Iets wat dan bijna altijd op deze drietel onderscheiding neerkomt: In de een familie o, zoo warm gevoelensleven, maar in het verstandelijk bejelden zijn sulke gevoelsmenschen meest o, zoo achterlijk, en aan praktisch optreden denken ze niet. In een tweede familie hangt men daarentegen sterk aan het zuiver bejelden, maar is in zijn gevoel niet zelden stomp en in zijn praktijk zit men met gevouwen handen. En bij een derde familie trekt u dan weer zoo heel anders haar praktisch Christendom aan, maar mist ge o, zoo vaak de teedere fijngevoeligheid en is 't of men om het zuiver bejelden zich ganschelijk niet bekomert.

Niet alsof ge alle personen en alle families enkel naar die drie trekken kondt indeelen, want uit die drie trekken vormen zich dan weer allerhande uiteenlopende combinaties, en die combinaties nemen op haar beurt weer een persoonlijk karakter aan; maar gevoel, gedachte en wil blijven dan toch de drie hoofdfactoren, waarvan alle splitsing, onderscheiding en indeeling uitgaat. Blijft een iegelijk die dit leest, zal dan ook van zichzelf zeer wel kunnen zeggen, of hij in den grond van zijn wezen meer gevoelschepsel, meer verstandmenschen of meer wilspersoon is.

Maar bij die groepering in families blijft het niet.

Verstaet ge eenmaal wel, dat het Koninkrijk van God ten slotte de nieuwe menscheit zal uitmaken, dan volgt hieruit vanzelf, dat in het Koninkrijk ook heel de menscheit zich zal moeten vertoonen in al de geslachten, groepen en kringen, die hier op aarde samen een stand,

gilde of volk vormen. Veel te weinig wordt hierop gemeenlijk gelet. Maar al te velen begaan zelfs in Gods Koninkrijk geheel dezelfde fout, die de Fransche Revolutie en het Liberalisme in het gemeen in de aardsche dingen begingen, door namelijk bij een volk uitsluitend te rekenen met de enkele personen. Een volk, zoo denkt men dan, bestaat uit zoo en zooveel miljoenen enkele individuen; die personen zijn de Staatsburgers; en die Staatsburgers maken dan saam het volk uit en vormen den Staat. Thans beginnen de Staatswijgeeren van dat dwaze denkbeld almeer terug te komen, en men ziet steeds helderder in, dat 't heel anders toegaat. Dat er niet maar enkele personen zijn, maar dat er zijn gezinnen, families, geslachten, standen, bedrijven, beroepen, vereenigingen van allerlei aard, en dat uit deze eerst een volk en een staat worden gevormd. Wie dat nog niet begrijpt, dweept maar aldoor met algemeen stemrecht, en laat elk besluit bij meerderheid nemen. Wie daarentegen het valsche hiervan inziet, ontkomt ook van zelf aan die valsche dweping.

Waar men intusschen niet altijd op bedacht is, raakt de Kerk en het Koninkrijk Gods. Ook op dat heilig gebied toch hebben velen zich maar al te zeer gewend, om altoos met de enkele personen te rekenen, en ter nauwernood acht te slaan op de groepen van gelijke geestelijke karakter, en dit juist maakt de geestelijke voorstelling zoo arm. Iets wat te meer te betreuren is, omdat de Schrift het juist omgekeerd openbaart. Naar luid der Schrift, toch zullen de twaalf apostelen zitten op twaalf tronen, oordeelende de twaalf geslachten Israels.

Wat blijkt hieruit? Dit immers, dat Jesus de indeeling van Israël in twaalf stammen niet beschouwde als iets tijdelijks en voorbijgaands, maar als iets dat nog in het rijk der heerlijkheid zijn beteekenis zou blijven behouden. Dit nu heeft geen zin, zoo men hierbij enkel aan Joden denkt. Heel de ingang van het Evangelie in de wereld was toch van meet af op Heidenbekeering gericht, en het duurde niet lang, of het aantal bekeerde Joden zonk geheel weg, vergeleken bij het veel machtiger getal van de bekeerde Heidenen.

Doch zoo is 't dan ook niet bedoeld. Er ligt heel iets anders in. Er ligt dit in, dat Jesus het volk der Joden neemt niet als enkel uit individuen samengesteld, maar als organisch uit twaalf stammen bestaande, en dat wel zoo, dat elk van die stammen een eigen karakter, een eigen aard vertoonde, op zulk een wijze, dat eerst in die twaalf stammen saam het volle beeld van het geheel uitkwam. In verband met die twaalf stammen stelt Jesus nu twaalf apostelen aan, van wie mag aangenomen dat de aard van de twaalf stammen in hen vertegenwoordigd was. We zien dan ook aanstands in die apostelen verschil, verschil van aard, verschil van karakter, verschil van optreden. De een vult den ander aan. En niet in één enkel apostel, maar eerst in de twaalf samen vindt ge de volheid. Petrus was een heel ander mensch dan Jacobus, Jacobus heel anders dan Johannes, Johannes verschilt van Thomas. Thomas kwam heel anders uit dan Philippus. Kortom, elk apostel vertegenwoordigt iets eighens, niet alleen in zijn persoon en verschijning, maar ook in zijn prediking, in zijn geestelijke opvatting, en in de wijze waarop het Christendom zich in hem openbaart.

Dit nu overgebracht op heel de Kerk beduidt, dat ook heel de Kerk samengesteld is uit allerlei soorten van personen, die samen groepen van een eigen karakter vormen, en zoodoende den rijkdom van het Christelijk leven juist in huu onderscheiden geestelijke bestaanswijzen doen uitkomen. Die verschillen nu vindt men niet alleen onder de Joden, maar evensoo onder de Heidenen. In dien zin genomen kan men ook onder de Heidenen de twaalf stammen aanwijzen. Ook onder de Heidenen, en dus onder Heidenen en Joden saam, d. i. in heel de Kerk, vindt men Petrusnaturen, Johannesnaturen, Thomasnaturen enz. En vandaar verklaart het zich, dat Jesus het kon uitspreken, dat zijn twaalf apostelen in den oordeelsdag de twaalf groepen van geloovigen oordeelden zouden. Een cijfer, waarbij het getal twaalf dan natuurlijk geen precies getal aanduidt, maar uitdrukt een betrekkelijke veelheid.

Leef in dit zeggen van Jesus nu met uw volle gedachten in, en zoowel de Kerk op aarde als de segezalende Kerk daarboven zal beginnen zich in zooveel rijker glans aan u te vertoonen. In de plantenwereld niet enkel peppel en jasmijn, maar een eindeloze verscheidenheid van boom- en plantengewassen. Evensoo in de dierenwereld niet enkel runderen en spreeuwen, maar een overvloedige weelde van allerlei dieren, van het Onse-lieve-heer-beestje tot den leeuw, en van het muschje tot den adelaar. En zoo nu ook in de nieuwe menscheit, gelijk ze in de Kerk nu reeds voorgebeeld is, een o, zoo rijke verscheidenheid van allerlei karaktergroepen en soorten, die elk op haar eigen wijze den geestelijken rijkdom van het leven in Jesus doen uitstralen. Ge komt dan teonolte toe wel bij de enkelen, op de eenlingen, op de personen welke verkoren uit, maar dan zijn die uitverkorenen niet maar zoo en zooveel menschen in den tel, maar door genade verbeeldige wezens, met een scherp afgeteekend en rijkdom inhoud. Een ieder iets eighens en wat anders. Perelen elk met een eigen glans, en toch uit allen saam niet anders uitstralend dan de rijkdom die in Christus Jesus is.

Het is er mee als met een bibliotheek. Wie een bibliotheek erft, maar ze niet kent, en er geen smaak voor heeft, die weet alleen dat er op die planken al te saam zoeg duizend boeken staan, maar hij ziet geen ander verschil dan in de bandjes en in de titels, alleen omdat hij de boeken niet kent. Wie daarentegen elk van die boeken gaat lezen, ze doorleest en kent, die telt bij geen deelen en bladzijden, maar staart in bewondering op den rijken boekenschat, juist omdat ze één voor één iets eighens, iets bijzonders bezitten, maar saam groepen en soorten over allerlei onderwerpen vormen en juist zoo saam den schat van zijn kennis verkrijgen. En zoo nu ook is het in het Koninkrijk. Wie dit Koninkrijk niet verstaat, die zegt: In dit dorp zijn zo, zo, zo echt geloovigen, doch daar blijft 't dan ook bij. Cijfers, nummers, getallen. Wie daarentegen die kinderen Gods innerlijk bestudeert, in hun aard, in hun soort, in hun eigendommelijkheid, die heeft geen cijfers, maar een heilige familie voor zich, en ziet Christus verheerlijkt in zijn genadegaven aan de zijnen.

Dit nu openbaart zich in de groepen en soorten van geloovigen, en voor die groepen en soorten vormen reeds de twaalf stammen in Israël de grondtrekken. Uit die twaalf stammen kwam het twaalfvoudig apostolaat. En zoo gaat de groepering en indeeling door tot in de eeuwigheid, tot eens die twaalf apostelen zitten zullen, oordeelende de twaalf soorten van geeste-

lijke karakter, die uitkomen in het geestelijk leven.

Dit nu erft, door de overeenstemming tuschen ouders en kinderen, van het één geslacht op 't andere geslacht over. Doch hierbij blijft 't niet. Die rijke nanevoering toch van het Christelijk leven en van het geestelijk karakter gaat door bij geheele stammen, bij geheele volken, en zelfs kan men zeggen, dat de kinderen Gods in 't Westen weer o, zoo heel anders zich vertoonen dan de kinderen Gods in het Oosten, iets wat de Zending soms maar al te zeer vergeet.

DR. A. K.

Amsterdam, 29 November 1912.

Toen we onlangs het voorstel bespraken, dat door sommige Kerken was ingezonden, om de Generale Synode te verzoeken een nieuwe Bijbelvertaling uit te geven, wezen we op de ernstige moeilijkheden, die aan zulk een vertaling verbonden waren en waarvan men zich blijkbaar niet genoegzaam rekenschap had gegeven. Het ging toch niet alleen om een nieuwe vertaling, die desnoods met behulp van de noodige commentaren nog wel te leveren zou wezen, maar om de nog veel gewichtiger vraag, welken tekst men aan deze vertaling zou moeten ten grondslag leggen. En we spraken de vrees uit, dat wanneer de Synode met de thans beschikbare hulpmiddelen zulk een vertaling tot stand wilde brengen, deze over een paar jaar toch weer als verouderd zou worden beschouwd en weer een nieuwe vertaling noodig zou zijn, waardoor de gemeente telkens in onrust zou gebracht worden. Daarom drongen we op uitstel aan.

Dat deze bezwaren niet uit de lucht waren gegrepen, kan blijken uit wat dezer dagen in Engeland is geschied. Daar heeft men een commissie van zeer knappe geleerden benoemd, die van 1881—1885 de vertaling hebben herzien en zooveel mogelijk met behoud van den gebruikelijken tekst hebben verbeterd. Deze herziene vertaling is echter nog geen dertig jaar in gebruik geweest, of er gaan reeds van alle kanten stemmen op om deze verbeterde vertaling weer te herzien, omdat ze met de resultaten der wetenschap niet meer overeenstemt. Een groep van bekende professoren en geleerde mannen uit Oxford, Cambridge, London, Manchester, Aberdeen en elders, die te Woodbrooke waren saamgekomen om over deze kwestie te spreken, hebben nu in het blad *The Christian World* van 3 Oct. een adres gepubliceerd, waarin ze hun bevestiging tegen het plan van een nieuwe revisie uiteenzetten en dit doen op dezelfde gronden, die ook door ons zijn aangevoerd. Dit stuk luidt aldus:

A plea from free church scholars.

We, the undersigned, have met and given prolonged and careful consideration to the question of a further revision of the English Bible, which has been once more raised during the last few months; and we offer the following notes as a contribution to the discussion of a matter which is obviously of immense importance to the whole English-speaking world.

The Revised Version of 1881-5 has now been in circulation for more than a quarter of a century, and has received a large amount of attention from students. It has also, we find, come before the congregations of the Churches in public worship to a considerable extent, though it has by no means won general acceptance. We are strongly of opinion that in both Old and New Testament it has afforded valuable aid to serious students of the Scriptures, bringing them much nearer to the original meaning than was possible for the translators of the Authorized Version. Three centuries of research and discovery have left their mark every where, and whatever be the ultimate destiny of the revisers' work, we must not underestimate the debt that we owe to their diligence and learning.

The revisers of the Old Testament rendered very great service by the correction of faulty translations, though many of their corrections appear only in the margin. So important and extensive is this correction that in certain parts of the Old Testament, notably the book of Job and some of the prophetic books, whole passages, which in the Authorized Version were really unintelligible or clearly misrepresented the sense of the original, have in the Revised Version become intelligible.

On the other hand, the revisers of the Old Testament, unlike those of the New Testament, confessedly abstained from making any systematic use of the materials that existed for controlling the Received Text, and, as a rule, closely adhered not merely to the Received Hebrew Text, but also to the Jewish commentary, which is attached to that text in the form of vowel points. Since the Hebrew text is in not a few passages unintelligible and in others almost certainly wrong, and since the Jewish commentary, though valuable is not infallible, many passages still convey in the Revised Version, as they had conveyed in the Authorized Version, a meaning which is certainly at variance with that of the original text.

In any future revision, the fullest use should be made of all existing material for the determination of the original text and its meaning. But much remains to be done before this material, and especially the Septuagint Version, can be fully and satisfactorily used.

In the New Testament there has been a striking increase of material for the determination of the original text. The science of textual criticism has accumulated its resources, and is learning how to use them. The ancient versions have been studied far more thoroughly than was possible before, and the progress of investigation has added greatly to the wealth of exegetical material. All this research has left its mark upon the Revised Version, and it has been used with the most conscientious and unsparring industry.

The defects of the version were due partly to the instructions imposed upon the committee, partly to the adoption of a textual theory which no longer commands the same confidence among experts, partly to the principles of translation followed. Flexibility was often sacrificed to uniformity, and a too rigid adherence to classical usage was responsible for many renderings which in the light of later discoveries are now seen to have been erroneous. The attempt to translate uniformly the same Greek by the same English word, and the treatment of the tenses and the article, have been subjected to criticism; much irritation has also been caused

by the multitude of changes in which many have detected a pedantry inappropriate to a work designed for general acceptance.

The revision of 1881, and the almost coincident publication of Westcott and Hort's Greek text, have been followed by a series of investigations which are still incomplete, and by such epoch-making discoveries as that of the Sinaitic Syriac Gospels. All this makes it impossible to claim that a final text of the New Testament is sufficiently near to justify, at present, a fresh attempt at revision. There is a decided movement among textual critics towards reopening the question of the value of what are called Western readings; and no doubt the result may be the reinstatement of a certain number of discarded variants. But there is nothing to warrant the expectation that any general movement back to the Received Text is possible. Even though the text of the Revised Version may not command unquestioning confidence, it marks a distinct advance in the progress of criticism. In our opinion, much more time is needed for the settlement of these critical questions, if the conclusions are to be reasonably free from subjectivity.

The nature of New Testament language, both grammar and vocabulary, has been the subject of extensive investigations during the last thirty years. Greek vernacular documents, papyri and inscriptions and literature, have been discovered in great numbers, and examined in the light of comparative grammar and other new studies. The centre of gravity has been largely shifted by these discoveries, so that the weight no longer lies predominantly upon the evidence afforded by classical Greek, which must now, at most, share attention with the study of contemporary popular speech. The relation of New Testament Greek to a Semitic background has also been a subject of very important inquiries. The study of all this new material has affected translation, in a large variety of instances confirming the Revised Version, and in a fair number of cases correcting it. But another ten years at least seem to be needed for the sifting and presentation of materials, and the formation of a general scholarly opinion upon them. From this point of view also it appears premature to undertake at present a revision which might be left behind in a short time by the advance of knowledge.

It will be seen that many of these considerations constitute a plea for delay. If, however, it should be thought that the delay, which a cautious scholarship pleads for in the reopening of the general question of Bible revision, cannot be conceded to the extent suggested in the foregoing paragraphs, we would urge that under no circumstances should a revision be undertaken of an inadequate or superficial character. Whatever is done should be done by carrying the correction of the text, in both Testaments, to the full extent of our present light and knowledge. In this way we believe that the most lasting results may be obtained, and the hold of the Bible on the affections of the English-speaking peoples would be most likely to be perpetuated.

J. RENDEL HARRIS (Chairman).
W. H. BENNETT, London.
J. ESTLIN CARPENTIER, Oxford.
T. WITTON DAVIES.
T. R. GLOVER, Cambridge.
G. BUCHANAN GRAY, Oxford.
J. T. MARSHALL.
G. MILLIGAN.
JAMES MOFFATT, Oxford.
JAMES HOPE MOULTON, Manchester.
ARTHUR S. PEAKE, Manchester.
JOHN SKINNER, Cambridge.
ALEXANDER SOUTER, Aberdeen.
J. G. TASKER, Birmingham.
OWEN C. WHITEHOUSE, Cambridge.
H. G. WOOD, Woodbrooke.

Woodbrooke, Selly Oak,
September 25.

Vertaald luidt dit aldus:

De ondergeteekenden zijn saamgekomen en hebben lang en zorgvuldig het vraagstuk van een herziening van de Engelse Bijbelvertaling, dat gedurende de laatste maanden meer dan eens aan de orde is gesteld, overwogen en bieden nu de volgende opmerkingen aan als bijdrage tot een gedachtenwisseling over een onderwerp, dat klaarblijkelijk voor de geheele Engelschsprekende wereld van onmetelijk belang is.

De herziene vertaling van 1881—5 is nu meer dan een kwart eeuw in omloop geweest en heeft een sterke mate van belangstelling gevonden bij gestudeerde personen. Ook is ze, naar we zien, bij een niet gering tal van Kerken in den publieken eredienst in gebruik genomen en voor de gemeente gebruikt, hoewel het haar daarom nog geenszins gelukt is algemeen te worden aangenomen. Voorts zijn we diep overtuigd, dat deze herziene vertaling zoowel bij het Oude als bij het Nieuwe Testament een eerste waardeeren hulp heeft geboden aan ernstige onderzoekers der Schrift, doordat ze hen veel dichter bracht bij de bedoeling van het oorspronkelijke dan dit mogelijk was voor de vertalers van de geautoriseerde vertaling. Men kan in deze herziene vertaling overal de vruchten vinden van de onderzoekingen en de ontdekkingen die gedurende de drie jongstverloopen eeuwen zijn gedaan, en wat ten slotte het lot ook moge zijn van het werk deser herzieners, we mogen zeker niet onderschatten het goede, dat we verschuldigd zijn aan hun ijver en geleerdheid.

De herzieners van het Oude Testament hebben ons groote diensten bewezen door menige foutieve vertaling te verbeteren, hoewel verschillende door hen aangebrachte correcties alleen in de kanteekeningen zijn te vinden. Zoo belangrijk en veelomvattend is deze verbetering, dat in sommige gedeelten van het Oude Testament, met name in het boek Job en andere van de geschriften der Profeten, geheele stukken, die in de geautoriseerde vertaling onverstaanbaar waren of zonder twijfel den zin van het oorspronkelijke verkeerd weergaven, nu in de herziene vertaling begrijpelijk zijn geworden.

Hier staat echter tegenover, dat de herzieners van het Oude Testament, in afwijking van die van het Nieuwe Testament, klaarblijkelijk zich er van hebben onthouden, om eenig systematisch gebruik te maken van de middelen, die bestonden, om den tekst zelf, die vroeger algemeen werd aangenomen, te controleren, en als regel niet alleen zich nauw hebben gehouden aan den aangenomen

Hebreeuwschen tekst, maar ook aan de Joodsche vertaling van dien tekst, die daaraan is toegevoegd in den vorm van vocalen. Daar nu deze ons overgeleverde Hebreeuwsche tekst op niet zoo weinig plaatsen onbegrijpelijk is en op andere plaatsen zoo goed als zeker foutief, en de genoemde Joodsche commentaar, hoe veel waarde ze ook hebben mag, toch zeker niet onfeilbaar is, vindt men in deze herziene vertaling, evenals in de geautoriseerde, verschillende stukken, die een geheel anderen zin ons geven dan in den oorspronkelijken tekst moet gestaan hebben.

Bij een volgende herziening zal daarom het meest volledige gebruik moeten gemaakt worden van al het materiaal, dat aanwezig is om den oorspronkelijken tekst en zijn meening vast te stellen. Er zal echter nog heel wat moeten gedaan worden, voordat dit materiaal en bepaaldelijk de vertaling der Zeventigsten op volledige en voldoende wijze kan gebruikt worden.

Bij het Nieuwe Testament is er een treffende uitbreiding van het materiaal om den oorspronkelijken tekst vast te stellen. De wetenschap der tekstcritiek heeft haar hulpmiddelen verduubeld en is bezig te leeren, hoe ze te gebruiken. De oudere vertalingen zijn veel grondiger bestudeerd dan vroeger mogelijk was, en het al verder voortschrijdend onderzoek heeft groote schatten toegevoegd aan het exegetisch materiaal. Al deze onderzoekingen hebben haar merk nagelaten op de herziene vertaling en er is met den meest nauwgezeten en meest spannenden ijver van het resultaat dezer onderzoekingen gebruik gemaakt.

De gebreken, die desniettegenstaande deze vertaling aankleven, zijn ten deele te wijten aan de instructies, die aan het comité der vertalers waren gegeven, deels aan het aannemen en volgen van een theorie van tekstcritiek, die onder den huidige stand niet meer hetzelfde vertrouwen inboezemt, deels aan de beginselen, die bij de vertaling zijn gevolgd. De bulgzaamheid werd dikwijls opgeofferd aan de eenvormigheid en een te streng vasthouden aan het klassieke gebruik van de woorden was de oorzaak van menige vertaling, waarvan nu, bij het licht van latere ontdekkingen, gebreken is, dat ze onjuist was. De poging om overal hetzelfde Grieksche woord door hetzelfde Engelsche woord te vertalen en het gebruik van de tijden en het lidwoord is aan kritiek onderworpen geweest; bovendien is veel geprikkeldheid in 't leven geroepen door de menigte der aangebrachte veranderingen, waarin velen een pedanterie hebben gezien, die niet past bij een werk, dat voor algemeen gebruik is bestemd.

De herziening van 1881 en de daarmee bijkaas samenvallende uitgave van den Griekschen tekst van Westcott en Hort, is gevolgd geworden door een reeks van onderzoekingen, die nog niet afgeloopen zijn, en door sulke openbare ontdekkingen als van de Sinaitische Syrische evangelen. Dit alles maakt het onmogelijk om te beweren, dat men thans reeds dicht genoeg is bij een als slotresultaat vast te stellen tekst van een Nieuw Testament, om op dit oogenblik een poging tot nieuwe herziening te rechtvaardigen. Er is onder de tekstcritici een beslissende beweging merkbaar om het vraagstuk van de waardij van de zoogenaamde Westersche lezingen te heropenen, en het resultaat van deze beweging kan zijn, dat een zeker aantal opzij geschoven varianten weer in ere hersteld worden. Maar er is niets om aan de verwachting steun te geven, dat er een algemeene beweging mogelijk is om terug te keeren tot den vroeger aangenomen tekst. Hoewel zelfs aan den tekst, door de herziene vertaling gebruikt, geen onberispelijk vertrouwen mag worden gegeven, toont hij toch een onmiskenbaren vooruitgang in de ontwikkeling der critiek. Maar naar onze meening zal er nog heel wat tijd noodig zijn om die kritische kwesties uit te maken, indien men tot resultaten wil komen, die in redelijken zin vrij zijn van subjectiviteit.

De eigenaardigheid van de taal van het Nieuwe Testament, zoowel wat de vormleer als wat den woordenschat betreft, is gedurende de laatste dertig jaren onderwerp geweest van uitgebreide onderzoekingen. Documenten in de Grieksche volkstaal gescreven, papyrussen, opschriften en literatuur, zijn in grooten getale ontdekt en onderzocht bij het licht van de vergelijkende grammatica en andere nieuwere studies. Door deze ontdekkingen is het zwaartpunt in sterke mate verplaatst geworden, zoodat het hoofdgewicht thans niet meer valt op het getuigenis van het klassieke Grieks, maar dit de belangstelling deelen moet met de studie van de volkstaal uit die dagen. Ook de verhouding van het Nieuw Testamentische Grieks tot den Semitischen achtergrond is een onderwerp geweest van zeer belangrijke onderzoekingen. De studie van al dat nieuwe materiaal heeft natuurlijk invloed gehad op de vertaling van het Nieuwe Testament, en hoewel ze in zeer vele opzichten de juistheid van de herziene bijbelvertaling bevestigd heeft, heeft ze toch ook in een belangrijk aantal van gevallen haar verbeterd. Maar het schijnt dat er nog minstens een tweede tiental jaren noodig zal zijn, om het materiaal te schiften, voor te stellen en onder de geleerden daarover een algemeene opinie te verkrijgen. Uit dit oogpunt beschouwd, schijnt het daarom de tijd nog niet te zijn, om thans reeds een herziening ter hand te nemen, die binnen korten tijd toch weer ten achteren zou zijn bij den vooruitgang der wetenschap.

Het zal duidelijk zijn, dat veel van wat hierboven is opgemerkt pleit voor uitstel. Indien echter het uitstel, waarvoor een voorzichtige geleerdheid pleit bij het weer aan de orde stellen van de algemeene vraag van de herziening der Bijbelvertaling, niet kan worden toegestaan tot zulk een tijdsduur als in het voorafgaande betoog is aan-

gegeven, zouden we leggen, dat onder een herziening wo een onvolledig draagt. Welken weg in elk geval moet tekst, beide van Oude geschieden naar de licht en de kennis, deze wijze geloove duurzame resultaten en de meeste kans die de Bijbel in de sprekende volkeren bestendig blijven.

Tec

H. S. S. KUYPER.
La Rivière en Voorh.
Dit nieuwe boek v.
Brieven uit Zwitserland
Kerken en Brieven u.
De laatste doen wal
de schrijver daarin t
uitdrukking: „Wilt g
reis gaan?“ en als reis
Bologne-Rome-Floren
en dan dwars d
Russel weer naar h
brieven en daarmee
deeling, dat wij m
Bologne, naar Rome
„NASCHEFF geeft
„Brieven uit de Be
herduiken uit „Timot
verschillen als inleid
Maar ook zoo begrip
die „brieven uit Me
genomen; waarom r
onderdak is gebracht
te wachten hebben.
„Brieven uit Italië“, w
uit de Bergen — 33
gewest en, laat mij
ook de inhoud belang
En sulen Dr. BRIE
Inleiding verschijnen?
Mee daarom sal i
bepalen tot de besp
Zwitserland“ en „Bri
met die van de „Bri
tot Mxj. KUYPER ha
't licht zal hebben ge

Ik heb die Brieve
PARTENKIRCHEN —
juist is en eigenlijk
zoo'n schoolmeester
als recentest, minde
plichtbesef, ten best
gelezen, al was he
genoege als indert
AMERIKA.

Met bemiddelijke
KUYPER op 'n over
vlak achter het titelb
Dess „Brieven
zijn dan eenvoudig
mensen.

's-Gravenhage, J

Zoo willen en zo
oordeeld.

Heeft Mxj. KUY
van haar BUEVEN
zeeische brieven“ van
ten voorbeeld gesteld
De mogelijkheid b
Zij is de verdu
graphie, die MANIA
suster gaf en ook, b
„Zwitsersche brieven
bekend.

Hoe het zij, —
wordt men ook in
uitingen van scho
religieus gevoel.

BRIEVEN UIT D
geschreven boek.
De toon is zoo ec
Men oordeelt.

Mxj. KUYPER s
menschen, die nog
in BIEKEN te PART
Als zij van het
wat daar te sien
in het laatste hoof
aldus:

„En aan dit g
terugkomst in het
uittjes van „vertell
van photographieën
leg ik de pen ne
Toch hoop ik, dat
willen luisteren, al
voor de welwillend
aangehoord. En v
Hollandsch gebruik
moeten eindigen, i
mijn lezers en le
wien God vroeger
schenkst, zelf is d
van het leven der
En dan, die goet
aan aanmoediging,
„De waarheid is,
duur reizen aan, al
waar, dat men in
reizen, als men wil
wie de goede adres
ger zijn, dan b.v.
Voor vijf en zes
sindelijke, moof ge
goed pension beko

Dan, de gemood
dengd van dit boe
De schrijver v
door ZWITSERLAND
ze, „omdat men v
of twee rijtuigen v
in hotel of restaur
durend in een genc
„al een bijzonder
vindt, en zij verha
van uit PARTENK
bij een Hollandsch
En wat zij da
en de watervalle